

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo leto 1 gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino in dopise sprejema J. Krajec v Novem mestu.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za dvostopno petit-vrsto 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

„Dolenjski Sokol“.

Znano je uže čast. bralcem našega lista, da bode naš „Sokol“ o binkoštih razvil svojo novo društveno zastavo, katera se izdeluje pri usmiljenih sestrah v Zagrebu. K tej veliki slavnosti, kakoršna tudi v resnici bode, oglasilo se je uže več „Sokolskih“ društev, med njimi iz bele Ljubljane in Karlovca, pevsko društvo „Slavec“ in narodni „kolesarji“ iz Ljubljane, čitalnica iz Šiške poleg Ljubljane in požarne brambe iz Dolenjske; dohajajo pa še vedno dan na dan poročila sedaj o tem in drugem, katera zatrjujejo, da bomo imeli tako slavnost, kakoršne uže dolgo ni bilo v Novem mestu.

Marsikedo bode pa popraševal, kaj je „Sokol“ in kakošen namen ima? „Sokol“ je narodno telovadno društvo. Zasajena so ta društva med nas Slovence po naših severnih bratih Čehih, kateri imajo ogromno število „Sokolov“. „Sokoli“ se vadijo v telovadbi in gibčnosti telesa, kar ni le edino telesu v zdravje, pač tudi duši, kajti „v zdravem telesu zdrava duša“, pravi pregovor. Uže stari Grki in Rimljani so svojo pozornost obračali na vežbanje telesa in njegovih udov; znali so ceniti telovadbo, pa tudi ne zaman. Dokazano je zgodovinsko, kakor hitro so ti narodi pustili vežbanje telesa, postali so mehkužni in leni; njih kraljestva in cesarstva so pričela pešati očitvidno in naposled razpala; kje so tisti močeni Grki in Rimljani?

Istina, gola istina je, da vsakdo, kdor pridno telovadi, postane krepak, čil in srčen, kar posebno na vojaka vpliva. Koliko vrednost ima, ako mlad človek pridno telovadi, ker mu pospešuje lepo rast telesa in tudi um utrjuje: koliko vrednost ima, ako tak človek stopi v armado, koliko nepotrebne truda je prihranjenega njemu in drugim v prvih tednih pri vežbanji v vojaškem stanu.

Pa ni še to vse. „Sokoli“ so tudi narodni in s tem je tudi veliko rečeno. Veliko je storil nekdanji „južni Sokol“ v Ljubljani, za probudo naše narodne stvari, ko je še oral jako plevelno brazdo in tudi kako izvrstni možje so stali v nje-

govih vrstah: Costa, Toman, Zarnik in obilo drugih, kateri še dandanes zvesto korakajo pod zastavo ljubljanskega „Sokola“ v korist in čast naše domovine.

„Sokoli“ so pa tudi vzgledni domoljubi; na vsak način se mi zdi vredno omeniti, da je leta 1866 češki „Sokol“, kateri je isti čas štel 10.000 mladenčev, prosil, da bi se jim dalo orožje, ter bi radi branili svojo ožjo domovino Česko in Avstrijo proti prodirajočim Prusom kakor levi; a ni se jim izpolnila njih srčna želja, s trpečim srcem so morali gledati ohole Pruse na Českem.

Toraj tri stvari delajo „Sokole“ koristne, priljubljene in vedno napredujoče, namreč: vežbanje telesa in udov, narodnost in iskrena ljubezen do domovine. Zato vidimo resnico: kamor „Sokol“ pride in je dosedaj prišel, bil je navdušeno in gostoljubno sprejet. Nadejamo se, in ne motimo se, da bodo tudi Dolenjci od vseh strani dohajajoče „Sokole“ in slovanske goste navdušeno in gostoljubno sprejeli, v prvi vrsti pa naše narodno Novo mesto. Toraj na Vas je, dragi nam sorojaki, da o binkoštih dokažete ljubezen in navdušenje za predborilce naših svetinj; pozdravljajte jih po trgih in vaseh presrečno, da jim bode spomin na Dolenjsko globoko v srcu ostal! —r.

* * *

Slavnostni spored je naslednji: Binkoštno soboto bo uže Novo mesto praznično oblečeno. Izvrstno izurjena meščanska godba bo svirala pod oknom gospé kumice, po tem pa hodila po mestu spremljana od vse požarne straže in dolenjskih „Sokolcov“, ki ji bodo svetili z bakljami.

Binkoštno nedeljo bo na velikem trgu sv. maša in slovesno razvitje nove zastave, po končani tej slavnosti pa skupen obed (banket) v „Narodnem domu“ med govori, godbo in petjem. Ob štirih se bo pričela v Žunhovi hosti prava ljudska veselica, kjer se bodo skazovali „Sokolci“ vseh društev s svojo izvrstno telovadbo, ki je naj pač nihče ne zamudi, kdor kaj tacega še videl ni. Tistemu, ki je že videl, tega ni treba svetovati; tak vé, da se kaj tacega ne smé izpustiti. Tem vajam bode sledilo petje, godba in druge zabave

v obilici. In kogar bi veselila še nadaljna zabava, postreženo mu bo v „Narodnem domu“ z sijajnim plesom.

Drugi dan, binkoštni pendeljek se bo napravil izlet k novi kmetijski šoli na Grmu, kjer si bomo ogledali to za vse Dolenjsko tako potrebno in pomenljivo šolo, popoldne pa bomo spremili domu vračajoče se „Sokolce“ do Toplic, kjer se bo vršila njim na čast zadnja veselica.

Toliko bodi rečeno o binkoštnih slavnostih, pretesni prostor „Dolenjskih Novic“ nam ne pripušča reči kaj več, a kar smo djali, djali smo zato, da ne bi kdo čast. bralcev obžaloval, da ga te dni ni bilo v Novem Mestu, kamor bi bil gotovo prišel, če bi vedel, kaj se bo tam godilo.

Posnemajte Kočevce!

Čeravno je le malo teh nemških naseljenikov na slovenski zemlji, vendar je njih kretanje, posebno v novejšem času, tako, da se lahko z zanimanjem nekoliko ž njimi pečamo.

V prejšnjih časih niso bili Kočevarji toliko zanimivi, kakor dan danes. K večjemu se je s tem kateri Kočevcev odlikoval, da je kot trgovec po svetu obogatel. V novejšem času pa se ti naši nemški sosedje s tem odlikujejo, da skrbe za svoj narodič, za skupnost svojega ljudstva, za svoje občne koristi, kaj marljivo in vztrajno.

Kočevcec ne velja za velik talent, a ipak je dober trgovec. Odlikuje se največ z varčnostjo. Dober vtis uže dela na tujca, ako pride v njihovo mestece, ki ima skoro dé več mestnega značaja od dražih manjših kranjskih mest. Ali več kot vse to, nam kažejo njih pridobitve v novejšem času, ki pričajo o njih napredku za vsestranski blagor svojega ljudstva. Na šolskem polji so si pridobili gimnazij, obrtno šolo, dekliško šolo in otroški vrtec. *) Da se ti zavodi v mestu vzdržijo, so kaj skrbni. Zlasti pazijo na to, da se jim število dijakov na gimnaziji preveč ne zmanjša. V tem obziru jih podpirajo mnogobrojne Stampflove štipendije, katere ne pridejo lahko drugim v roko kakor pristnim Kočevcem. **) Na to zvesto pazi mestni zastop, kjer sedé edino le domačini, na kar z vso skrbnostjo pazijo pri volitvah.

Dočim v poprejšnjih časih Kočevci niso imeli lastnih izobraženih mož — kolikor je bilo učiteljev in duhovnikov bili so največ kranjski Slovenci — gledajo zdaj že, da se na vedno množeče šole nastavijo domači sinovi, kajti bilo je in je še na učiteljskih več domačih kandidatov. Skrbé pa

*) Verjemite nam, da se imajo v tej reči Kočevarji nekemu drugemu desetkrat več zahvaliti, kakor sebi. Naj bi bili oni „Slovenci“ a ne Nemci — piškovega orsha bi ne bili dobili, naj bi se bili še toliko napihovali. Vredn.

**) Se ve da, ker je g. Stampfel v svojej ljubezni za to skrbel! Vredn.

tudi Kočevci že za naraščaj kočevskih duhovnikov in zdravnikov. Še celo na svojo lesno obrtno šolo nastaviti nameravajo svojega sina. Da se ne bi mladi zarod napil slovenskih misli, šolajo svoje dijake bolj v nemških mestih.

Da niso postali Kočevarji v materijalnem obziru odvisni od drugih, ustanovili so si svoje hranilnice že pred več leti. In ta zavod je dan danes že krepak. Posojuje svoje novce posebno pridno na Dolenjsko; zlasti zadnja leta in posebno še letos je došlo veliko kočevskih novcev v razne sodnijske okraje dolenjske, kjer se je toraj nemški denar na slovensko zemljišče vknjižil. In kako se hočejo Kočevci še v bodoče v svojem delovanji za svoj občni blagor odlikovati, kaže to, da si bodo sezidali novo lepo farno cerkev in zavod za slepe in sirote. *)

Morebiti bodo pa še celó železnico prej dobili nego ostali Dolenjci? Kaj porečemo k temu? Zakaj vse to naštevamo? Ali mar ni vse to hvalevredno? Ali mar hočemo Kočevcem to očitati, ali jim celó nevošljivi biti? Kaj še!

Vse to smo omenili le v posnemanje drugim Dolenjcem, ki veliko bolj spijo nego naši nemški rojaki. Naj bi še druga dolenjska mesta in trgi kaj za olepšanje storili. — Da ne bode treba iskati na tujem denarja, ustanovi naj se v slehernem sodnijskem okraji domač denarni zavod — posojilnica pač, in sicer taka, na kakoršno smo že zadnjič opozorili.

V obče je treba večjega življenja, večjega gibanja. Vedno je treba kaj snovati, zdaj to, zdaj drugo. Če se za materijalno dobro ničesar storiti ne more, naj se pa za duševno izobraženost poprime. Snujejo naj se vsaj društva: kmetijska, bralna, pevska, požarne straže, ali pa naj se prirejajo veselice in zabave. **) Vsako gibanje provzročuje nekaj prometa. Če prometa ni, je splošna tožba; tožijo ti obrtniki in kmetje. Če n. pr. sejmov ni, je na enkrat splošno javkanje. Zavaljo tega naj svet oživlja slehern kakor vé in zna. Mrtvo življenje umori dušo in telo in okuži vso okolico, kakor mirno stoječa voda.

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

Na Kranjskem se delajo priprave za bodoče deželnozborske volitve, ki se bodo menda prav mirno vršile. Sicer se pač govori, da se bodo ponujali mnogi novi možje — pa menda je več govornica kakor resnica.

*) No, no, pri tem zavodu imajo zopet zlasti oni sami menda najmanj zaslug. Z nabiranjem za cerkev pa, katere jim je res potreba kakor slepcu vodnika, gre menda popolnoma polzevo: 7 let čez plot — pa še prehitro. Vredn.

**) Teh imamo dan danes še preveč, prebito dobro čutijo to naši žepi. Ej, manj veselice, pa več dela, več varčnosti, pa ne bode treba na posodo jemati. Vredn.

Ljubljana dobro napreduje, dobi svojo hranilnico in nov vodovod z zdravo pitno vodo. Deluje se jako pridno — ne bode dolgo, in pili bote Dolenjci pridši v Ljubljano izvrstno vodo, ki bode dotakala v mesto z eno uro oddaljenega ljubljanskega polja.

Sv. Petra dan bode v Ljubljani velik narodni praznik; odkril se bode prvemu slovenskemu pesniku Vodniku postavljeni spomenik na šolskem trgu. Mož pač zasluži, da ga časti narod slovenski — on ga je vzbudil iz spanja. Zato bodo pa tudi privreli v Ljubljano rodoljubi z vseh strani; prepričani smo, da se jim bode pridružil tudi marsikak Dolenjec.

Na Štajerskem je „slovensko društvo“ zborovalo v Žavcu, kjer sta slovenska poslanca M. Vošnjak in Srnec govorila in ljudstvo učila. Izrekla sta željo, da bi se Slovenci v jezikovnem obziru ločili od Nemcev. To je zdrava misel — da bi se le dala tudi izpeljati.

Na Koroškem so v glavnem mestu ustanovili posojilnico ondotni Slovenci. To je hvalevreden korak, kajti sedaj bode ubog slovenski okoličan dobil na posodo lahko slovenski denar in ne bode se mu treba priklanjati nemškutar-skemu oderuhu.

V Gorici so se volitev udeležili tudi ondi bivajoči Slovenci; to so storili sedaj prvič. Za svoje kandidate so oddali 133 glasov. Niso še mogli zmagati, a z božjo pomočjo in vstrajno stanoovitnostjo si bodo tudi tu priborili svoje pravice.

V Trstu so bili spustili zadnjič v morje velikansko in zelo drago novo vojno ladijo. K tej slovesnosti je bilo došlo veliko imenitne avstrijske gospode, zlasti mnogo državnih poslancev. Pričakovati bi bilo, da bodo tržačani tega veseli, ali glejte, za avstrijske gospode se še brigali niso, ne mestni zastop, ne laški listi. Pač pa kriče in kriče kedar gre za laško reč. Grdobe — položili so celo nekaj petard, gotovo z namenom, da bi bile koga ranile, in v dokaz, da ne marajo avstrijsko-mislečih gostov in avstrijskih slavnosti. Razpočile so se, ali vendar ranile nikogar. Vsi lahi v Trstu pač niso taki, ali gotovo pa jih je taci veliko število. Ako jim naša vlada ne bode bolj na prste gledala, ter jim nekoliko ure ne navila — se bode še slabo godilo! Res čudno, Slovenec je vselej zvest avstrijan — ali ravno ta se zatira v Trstu!

Na Dunaju je veliko Čehov, ki imajo ondi svojo češko šolo z 800 otroci, pa je morajo sami plačevati. Prosili so mesto, naj jim pomore. A prošnja jim je bila odbita. To so zopet pokazali tudi dunajski Nemci, da nočejo biti pravični Slovanom. Ljubljansko mesto je moralo pa kar na nagloma zidati za peščico Nemcev nemško šolo — ki sedaj otrok nimajo! Dvojna mera!

Nemškutarški celjski poslanec Foregger je v državnem zboru grdo zabavljajl čez naš lep slovenski jezik. Naši poslanci so mu dobro posvetili, a tudi minister Šenborn se je zanj potegnil. Zlasti pa je povdarjal, da je vse eno, naj bode jezik bogat ali reven, olikan ali neolikano — sodnik mora vendar govoriti s zatožencem in tožnikom v tistem jeziku, katerega ta dva umeta. To so zdrave in jasne besede.

V Istriji bode letos pri volitvah hud boj med Lahoni in združenimi Slovenci in Hrvati. Upati je vendar, da si bodo Slovenci priborili nekaj poslancev.

Kaj je novega po širokem svetu?

Laški kralj je obiskal nemškega cesarja, kjer je bil seveda lepo sprejet. Nemci se sladkajo Lahom, da je skoraj grdo. Ali vzroka imajo. Francozi so jezni za hrbtom — in dobro je, če nemški minister Bismark kaže na Lahe, češ, ti so tudi z menoj — Francozi le mirno! Lah pa iščejo pri protestantskeji Nemčiji pomoči zoper — papeža! Pa kako to? Katoličani terjajo povsod, tako shodi na Dunaju, na Španjskem, na Portugalskem, Francoskem, na Nemškem, da se mora dati papežu ugrabljena dežela nazaj. Taki glasovi ne bodo mogli dolgo ostati brez veljave. Tega se boji italijanski cesar in njegov minister Krispi. To je vzrok, da sta šla po svetu iskat prijateljev ali bolje rečeno — zvezo z njimi utrdjevati, akoravno je laško ljudstvo zoper zvezo z Nemci — vsaj je znano, da Lah Nemca še ni nikdar ljubil. Sprejeli so vendar Nemci laškega kralja res veličastno in navdušeno.

Črnogorski knez Nikita in njegov sin Danilo sta na Ruskem v Petrogradu. Princ bode skoraj gotovo ostal v Rusiji, da se bode učil ruskih vojnih razmer. Rusi kakor Črnogorci so staroverci.

Nemiri delavcev na Nemškem še niso končani; tisoče in tisoče jih je še, ki so v rudokopih ustavili delo zahtevaje večje plačilo pa manj ur dela na dan.

Perzijski šah (vladar) potuje. Zadnji čas je prišel v Petrograd; od tod bode šel baje čez Nemčijo v Pariz k svetovnej razstavi.

Piše se nam:

iz Adlešič, Belo Kranjsko 22. maja. — Dovolite drage „Dol. Novice“ malo prostora za mojih par verstic, da vam nekoliko sporočim o slovesnosti, po kateri so adlešički župljani srčno hrepeneli. 11. maja ob 4 popoldan začnejo zvonovi nedelji zvoniti, oglasijo se topiči in veselje obžari obraze župljanom. Okinčano je okoli cerkve in farovža vse. Mnogobrojnih zastav je videti.

napisi na slavolokih, šibke brezice se naslanjajo na cerkev, vse je nenavadno praznično.

In res k velikemu prazniku se pripravljajo adlešička fara, ker v nedeljo 12. maja je inštalacija našega župnika, prečastitega gospoda Ivana Šašeljna. A v nedeljo zjutraj, krasno početje, krasen dan! Svojega soseda počastiti prišlo je trinajst duhovnikov, gospod glavar mq. Gozani in stric gospoda župnika F. Šašelja, okrajni glavar iz Ljubljane, tudi deželni gojzdni inšpektor g. Goll je došel in mnogo drugih. V cerkvi so prečastiti gospod dekan Anton Aleš gospoda župnika slovestno vmetili in potem živo govorili od zaslug novo vmeščenega župnika, katere zasluge so pripomogle, da so tako mladi, ne še 30 let stari, župnik postali. Potem so gospod dekan govorili od dolžnosti župnikovih in župljanov. — Po govoru je bila slovesna sv. maša, katero so peli novoumeščeni gospod župnik z asistenco sosednih duhovnikov. Po sv. maši je bil, kakor je uže pri takih slovestnostih navada, vesel obed v župnikovi hiši; pri velikem stolu je bilo 26 gostov. Stola ravnatelja sta bila g. Anton Navratil iz Metlike in velevredni g. Abotič župnik iz Kašče, ki sta z izvrstnimi napitnicami goste navduševala. Gospod Abotič je zlasti kazal v svojih prekrasnih govorih krasoto naše domovine, katero nam tuji zavidajo. — Končam z besedami, s katerimi je bilo napito prečastitemu novovmeščenemu gospodu župniku: Bog Vam daj še mnogo let srečno in zadovoljno med nami živeti.

Iz Dobravn pri Podzemeljnu. — V nedeljo 19. maja smo imeli pri nas svečanost, katero smo uže davno pričakovali; imeli smo blagoslovljenje nove cerkve in novega altarja. Naši očetje so bili postavili tukaj v naši vasi malo kapelo v čast Mariji sv. rožnega venca. A mi smo lansko leto kapelo podrli in na njenem mestu smo sezidali cerkev, katero so danes blagoslovili prečastiti gospod A. Aleš dekan Semiški in naš prečastiti gospod župnik Podzemeljski.

Altar je napravil naš domači umetnik Ign. Pintar iz Semiča prav lično in po nizki ceni, s čimur je pokazal, da je v tej stroki pravi mojster. Veliko truda in stroškov smo imeli ali to je zdaj pozabljeno vse, ko kinča našo vas lepa cerkva posvečena Mariji sv. rožnega venca.

Domače vesti.

(Premembe pri davkarskih uradnikih.) V Krško je prišel za davkarja g. Tavčar (prej kontrolor v Kočevji); v Radeče za kontrolorja g. Kavčič (adjunkt v Novem mestu); g. Reven, adjunkt v Ljubljani, za kontrolorja v Kočevje; g. Ahčin adjunkt, je prestavljen iz Radeč v Ljubljano; g. Kummer je postal kontrolor

v Mokronogu; g. pl. Lehmann adjunkt v Novem mestu.

(Č. g. Karol Lapajne) župnik v Valtji vasi, je stopil v pokoj.

(Iz Krškega) v Dalmacijo gre politiški uradnik g. Golf.

(V Velike Lašče) pride za sodnijskega adjunkta g. J. Škofic, do sedaj avskultant.

(Zemljiški knjigovodja) gosp. Verderber v Krškem gre v pokoj.

(Gospod Tomaž Romih,) učitelj na meščanski šoli v Krškem bil je na vseučilišči v Gradci promoviran doktorjem modroslovja.

(Dosedajni župan s Sv. Verha) se je svoji častni službi odpovedal in je prevzel županstvo J. Zakrajšek mlajši s Sv. Verha. Občina ni posebno zadovoljna z njim; pa upamo da se bode vse podalo počasi.

(Deželna vinarska, sadjarska in poljedelska šola na Grmu) je opisana v časniku „Weinlaube“, ki se jako pohvalno izraža o tem posestvu, rekši: „Das Gut Stauden kann, als Schulgut betrachtet, nahezu ideal geheissen werden“, t. j. posestvo Grm se smé imenovati kot šolsko posestvo — skoro da vzgledno.

(Več kranjskih slepih otrok) se sprejme brezplačno v odgojilnico za slepe v Lincu. O pogojih se bere v uradnem listu kranjcem št. 110

(Državne podpore za ceste.) Za leto 1889 so dovoljene sledeče podpore: Za preložitve državne ceste med Novim mestom in Šentjernejem pri Ratežu 5400 gold., pri Otočcah 2700 gold., Mokrem polji 12.000 gold. in pri Žerovini 2900 gold. Za preložitve ceste čez Gorjance med Vino vasjo in Jugorjevcih 12.000 gold.

(„Matica Slovenska“) imela bode XXIV. redni veliki zbor v Ljubljani v sredo dné 5. junija 1889 ob 4. uri popoldne v mestni dvorani z naslednjim vspeedom: 1. Predsednikov govor; 2. Račun o društvenem novem gospodarstvu; 3. Volitev treh računskih presojevalcev, 4. Proračun; 5. Letno poročilo o odborovem delovanji; 6. Dopolnilna volitev društvenih odbornikov; 7. Posamezni predlogi in nasveti.

(Občni zbor banke „Slavije“) naročil je upravnemu odboru, da ima darovati 1000 glđ. za zgradbo „Sokolskega doma“ v Ljubljani.

(Za Levstikov spomenik) v Vel. Lašičah se je čez 100 glđ. nabralo. Še letos ga dotični odbor namerava postaviti, in to v Vel. Lašičah samih, a odbor prosi, da bi ga domoljubi še podpirali.

(Bolniška blagajnica) za delavce v novomeškem okraju se je ustanovila, kakor to terjata dotična postava. V odbor, ki bode oskrboval novce, kateri se bodo za bolezen delavcev pobi-

rali, voljeni so bili gg.: V. Umek (načelnik), Fr. Sakser (namestnik), M. Petrič, Fr. Mišič, D. Štefanovič, J. Vider, M. Mramor, A. Kušlan, J. Mikolič — vsi iz Novega mesta. V nadzornike temu odboru pa gg.: Hrastar (načelnik) M. Rivic, Fr. Granda, Fr. Smuk, A. Luser in A. Kisel. Kot razsojevalci pa gg.: A. Seidl, A. Hafner, Fr. Bobnar, A. Kokalj in K. Pelko (načelnik).

(Katoliško društvo v Ljubljani) napravi 22. julija veliko romanje v Marijino Celje na zgornjem Štajerskem. Peljali se bodo romarji čez Gorenjsko in Koroško preko Šent-Pöltena. Vožnina je precej znižana. Kdor ima veselje počastit preblaženo Devico na tem starodavnem romarskem kraju in ob enem za malo denarja videti veliko lepega, naj se obrne do 15. junija v Ljubljano do mil. g. prošta Jarca, g. kanonika Zamejica ali g. Jos. Erzina v Kravji dolini št. 7, ali pa do „Kat. Bukvarne“ v Ljubljani.

(Novomeški občinski odbor) je sklenil na predlog olepševalnega odseka po gosp. županu dr. Pozniku olepšati trg sv. Florijana, na katerem je stala prej cerkev tega svetnika. Dovolil je 300 gld., da se tamo napravi lepa kapelica posvečena sv. Florijanu; ako pa bi to ne bilo mogoče, se postavi vsaj čedna štatva tega svetnika. Upamo pa, da bodo naši katoliški meščani polagoma (kajti ne bode se precej delalo) radovoljno z doneski podprli lepo podjetje, da se bode moglo vresničiti — samo 300 gld. bi za to pač ne zadostovalo. Čudno se nam pa zdi, da nekateri tako goré — zoper kapelico! Vzroka res ne vemo. Da bi to delali iz sovraštva do krščanstva, ne verjamemo, vsaj so zapisani vsi v katoliške krstne knjige! — Isti odbor je sklenil delati kolikor le mogoče na to, da se prej ko prej preskrbi mestu boljša pitna voda. V ta namen se bode obrnil na izvedenca gosp. inženirja Smreker-ja, ki sedaj v Ljubljani vodi stavbe za vodovod. — Dalje je vstregel odbor tudi občnej želji in resničnej potrebi s tem, da je kupil veliko mostno tehtnico (vago), da se bodo lahko tehtali težki vozovi, živina itd. Postavila se bode ta tehtnica pred rotovžem.

(V Brežiškem političnem okraji) je prepovedano zaradi osepnice krošnjarenje, kupovanje in prodajanje cunj, romanje na božje pota itd.

(V Novem Mestu) v polnem številu zbrani župani in srenjski svetovalci celega Novomeškega okraja so jednoglasno sklenili sledeče resolucije: Ker deželna bolnica v Ljubljani dolenskim okrajem radi daljave ne more hasniti in ker se posebno zdaj, ko kužne bolezni po Dolenskem razsajajo, bridko čuti pomanjkanje te dobrodelne naprave, je iskrena želja vseh zastopanih občin, da se ustanovi za dolenske okraje deželna bolnica v

Novem mestu. — Ker se od vseh strani priznava potreba dolenske železnice, da se Dolenska otme pretečega gospodarstvenega pogina, se obžaluje, da visoka vlada to zadevo vedno odklada in da še sedaj, ko so poprej naglašene ovire odpadle, ni dovolila za zgradbo potrebne podpore; dočim so se železnice v bogatih deželah na državne stroške zgradile ali vsaj izdatno podpirale. Ob enem se je konstituiral zdravstveni svet za Novomeški okraj in sta bila voljena c. kr. notar gospod dr. Poznik za načelnika in ritm. in graščak gospod Dejak za namestnika.

(Načelstvo kmetijske podružnice metliške) daje vsem vinorejcem svojega okrožja sledeči razglas deželnega odbora kranjskega na znanje: Slavni deželni zbor je v 17. seji dne 22. oktobra pr. l. deželni odbor pooblastil, da sme dovoljevati takim malim vinogradnikom, kateri svoje vinograde pravilno zasade z ameriškimi trtami, darila v denarji do najvišjega zneska 50 gld. Vsled tega sklepa je deželni odbor določil, da bode dajal podporo onim malim vinogradnikom, ki brez nje ne bi mogli nasaditi vsaj 100 □ sežujev novo nasajenega vinograda 5 gld., ter se bode izplačala tedaj, ko bode županstvo vinogradniku potrdilo, da je napravil toliko ameriškega vinograda.

(Toča) je pobila nekoliko okoli Krke pri Čatežu v saboto 11. maja.

(Koze) se še tu pa tam prikazujejo; mnogo je krivo razširjanju, ker se nekateri naredbam gosposk le posmehujejo in čisto nič ne varujejo, da ne bi prišli v dotiko s kozavami.

(Iz Krškega.) Izkopavalec starin gosp. J. Pečnik je dobil od osrednje komisije za doposlane zemljovide o starinskih najdbah v Novomeškem, Krškem in Črnomeljskem okraji, priznanje in 60 gld. nagrade. Meseca aprila odkopal je Pečnik okolu nekdanjega Noviodunuma nad 100 mrličev, vsi iz 4. stoletja. V grobeh je našel znamenitih starin, nad 30 lončenih posod, jedno z napisom MAXIMIANI, lepo okrašeno skledo, kakeršne še niso našli, do 30 lepih bronastih zapestnic, veliko vsakovrstnih igel, zapon, dva zlata uhana, jednega srebrnega, več prstanov itd. kar pa je najvažneje čvetero ostrog, jedno bronasto, tri železne, to je prva najdba te vrste na Kranjskem. Vse izkopane predmete dobil je deželni muzej Rudolfinum.

(Medveda) so zasledili v bližini kočevskega mesta.

(Pasja zaprtija) je vsled stekline pri pseh ukazana v občinah Ambrus, Dvor, Zagradec in Žužemberk okraja Novomeškega do 12. avgusta t. l., dalje v Črnomeljskem okraji v občinah Adlešiče, Griblje, Podzemelj, Tribuče do 7. avgusta t. l., ter v občinah Črnomelj, Loka, Oberh, Tančagora in Vinica do 15. avgusta t. l.

(Za učitelja) v Šmihel pri Rudolfovem pride mesto umrlega Novaka gospod nadučitelj Ivan Barle iz Podzemlja.

(Velika nevihta) je bila pretečeno sredo v Trebnjem; treskalo je, da je bil groza. Dvoje poslopji je tudi pogorelo.

(Zarad živinske kuge v gobci in na parkljih) v našej državi, so izdale deželne oblasti sledeče naredbe: Uvažanje parkeljate živine iz Štajerskega na Kranjsko je zopet dovoljeno, ker je omenjena kuga na Štajerskem, izvzemši zaprto občinsko ozemlje Eisenerz, ponehala, vendar se mora uvoznik izkazati s pravnimi, pri prevoznjah od živinskega zdravnika potrjenimi živinskimi potnimi listi. — C. kr. deželna vlada za Solnograško je prepovedala uvažati prežvekače iz Kranjskega v deželo Solnograško. — Kraljevska deželna vlada v Zagrebu je prepovedala uvažati parkeljato živino iz okuženih okrajev Kranjske v Hrvaško-Slavonijo. Dovoljeno je pa uvažati parkeljato živino iz neokuženih okrajev Kranjske, ako se uvoznik izkaže s pravnimi, od uradnega živinskega zdravnika potrjenimi živinskimi potnimi listi. — Opazka: Okuženi okraji na Kranjskem so dosedaj sledeči: Kočevje, Ljubljanska okolica in Logatec.

(Letina) bode se morebiti dobro razvila, kajti vreme je bilo letošnjo pomlad prav vgodno. Travniki in žita dobro kažejo, in po vinogradih poganjajo trte, t. j. zdrave trte veliko grozdekov. Sadja pa ne bo dosti, zlasti jabolk in hrušek ne, pa tudi sliv malo. Češnje bodo pač obilo obrodile in tudi breskve in marelice. Sicer so pa sadnemu drevju gosenice zelo škodovale — ker se malokedo briga, da bi spolnoval ono postavo, ki veleva pokončavati zalego.

(Književnost.) Ravno kar je izišla knjiga: „Domače in tuje živali v podobah. Slovenske mladine v pouk in kratek čas popisal Fran Erjavac, c. kr. profesor. Prvi zvezek. Čveteronoge živali. Na svetlo dala in založila družba sv. Mohora v Celovci. (Drugi natis.) Natisnila tiskarnica družbe sv. Mohora v Celovci. Ta izvrstna knjiga je jako dobro došla, ker je ni bilo več dobiti; cena ji je 80 kr.

Razne vesti.

* († Umrli) je v Zagrebu 11. maja po kratkej a mučnej bolezni občesposhtovani in zlasti v njegovih krogih jako priljubljeni gospod Anton Petrič, profesor modernih jezikov in posestnik zlatega križca s krono za zasluge, v 84. letu svoje dôbe. Pokojni je bil sin priprostega slovenskega kmeta iz Gradiša št. 2 pri Vipavi, ter dovršil srednje šole v Gorici, univerzitetu pak je obiskoval v Gradci. Služil je tudi najst let v zgodovinsko znani konjici (Milebbärter) kot stražmešter in je bil vže ob tistem času zmožen tri-

najstih jezikov. Pred nastopom službe kot profesor v Zagrebu bil je izgojitelj v Brunze poleg Gradca pri francoski vojvodinji pl. Berry.

* (Izseljencem v Brazilijo) v južni Ameriki se slabo godi. C. kr. deželna vlada kranjska priobčuje naslednji izvadek iz pisma Josipa Ogulina in tovarišev, pisanega v Joiuville dne 7. januarja t. l. na avstro-ogrski generalni konzulat v Rio de Janeiro. Izvadek slove: „Najponižneje podpisani osmeluje se veleslavnemu c. kr. avstro-ogrskemu konzulatu naznaniti: Dne 17. decembra 1888 dospeli smo v San Francisco, od koder smo se na mali ladjici prepeljali v Joiuville; stopivši na kopno, peljali so nas v kolibo, v kateri smo še danes. Bili smo 3 do 4 dni v Joiuville in še se ni nihče zmenil za nas; naposled prišel je od ravnateljstva gospod in poslal nas v pragozd. Prišedši tje kaj, vprašal nas je prvi hlapec inženirjev, smo li orodja in živeža prinesli s seboj? Ne, odgovorili smo mi. — Kaj pa hočete tu? Delali bi radi. Jaz nemam živeža za vas in tudi orodja ne! rekel nam je inženirjev prvi hlapec. — Na to šli smo nazaj v Joiuville in ondu smo morali kakor robi (sužnji) delati, da nismo gladu umrli. Mi ne moremo ne naprej ne nazaj, ne dobimo ničesar, kar se nam je obetal. Prosimo pomoči in rešitve vsakem obziru, ali da nas premestijo na boljši kraj, ali pa v našo domovino. Na kolenih prosimo pomoči“. — Glavno konzulstvo v Rio de Janeiro nesrečnem ni moglo toliko pomoči, da bi se bili poslali domov.

Če še to ne strezne nekaterih, ki vedno sanjarijo o Ameriki, češ, da tamo pečeni piščanci lete v usta, potem jim ni pomagati!

Bratje „Sokoli“!

Podpisani vabi vse brate „Sokole“, da se v obilnem številu udeležite telovadnih vaj, posebno v koraku in vaj v četah. Ob enem se naznanja, da bode sv. maša se pričela ob polu devetih. Zbirališče je v saboto 8. jun. večer ob polu devetih, v nedeljo 9. jun. ob polu osmih zjutraj v telovadnici. Vsakokrat naj se blagovolé zbrati bratje „Sokoli“ točno in polnoštevilno.

Na zdar!

V Novem Mestu, dne 30. maja 1889.

Odbor „dolenj. Sokola“.

Listnica uredništva.

Gosp. Z. v Št.: Hvala, prihodnjič.

Sejmovi na Dolenjskem:

V juniju: 3. v Novem Mestu in Zvirčah; 6. v Vinici; 11. v Žužemberku; 13. v Hinah, Škocjanu in Trebnjem; 15. v Št. Vidu pri Zatičini; 17. v Šentjarneji; 21. v Lašičah; 24. v Črmošnjicah, Drnovem, Višnjigori in na Mirni; 28. v Radečah.

Žitna cena v Novem Mestu 27. maja 1889.

Domače pšenice mernik 2 gld. — kr., Debelače (koruze) 1 gld. 50 kr., Soršice 1 gld. 50 kr., Rži 1 gld. 50 kr., Ječmena 1 gld. 40 kr., Ajde 1 gld. 20 kr., Ovs 80 kr., Krompirja 95 kr.

Loterijske srečke.

Trst	18. maja	28	6	24	51	3
Gradec	25. „	56	65	34	36	27

Oklic!

P. n. meščanom se priporoča, da o priliki slavnosti razvitja društvene zastave „DOLENJSKEGA SOKOLA“ dne 8., 9. in 10. junija t. l. kolikor mogoče skrbé za prijazen sprejem ptujih gostov, posebno za osnaženje, olepšanje in ozaljšanje hiš s cvetličnimi kitami, zelenjem, smrečicami, napisi, razobešanjem zastav itd.

Županstvo v Rudolfovem, 29. junija 1889.

[93] Dr. Albin Poznik, župan.

Brezplačni poduk

v cepljenji že zelenih ameriških trt in v zatiranji strupene rose (peronosper) na trtah, bode dne 12. in 13. junija t. l. na deželni vinarski sadjarški in poljedelski šoli na Grmu.

Kdor se hoče tega poduka vdeležiti oglasi naj se do II. pri vodstvu šole na Grmu. [95]

Hiša na prodaj!

Leta 1886. na novo zidana hiša, ki ima dva nadstropja, na šolskem trgu št. 82 poleg farne cerkve stoječa, pripravna za prodajalnico ali drugo obrt, prav dobro ohranjena je iz proste roke na prodaj. — Več se izve ustmeno ali pismeno pri oskrbniku Janezu Sterle, živinozdravniškemu pom. v Krškem št. 47.

Važno za hribovske prebivalce!

Umetnik FRANC KAMIN iz Metlike je čisto na novo sestavil in prodaja

ročne mline,

kateri imajo korita iz cinkovega kositarja za 100 litrov vode, ki je za pomoč roki, da hitro goni navadne mlinske kamne. Ta ročni mlin je za hribovske prebivalce in voderevne kraje zelo priporočljiv. [92]

Pri oskrbništvu graščine Stari Ribnik na Metličko-Karlovski cesti, je na prodaj

100 hktl. dobrega belega vina l. 1888

iz poznate gorice Piščetke i Gorička, za ceno 10 gold hektoliter.

Oskrbništvo grašč. stari Ribnik, Pošta Metlika.

[89—2]

Jak. Majdič.

Zobozdraynik A. Paichel

bode ordiniral v Novem mestu v gostilni pri „SOLNCU“ od 1. do 7. junija. [90]

Zahvala.

Pretečeni teden je moje pohoštvo pogorelo. C. kr. priv. zavarovalnica „AVSTRIJSKI FENIKS“ na Dunaji, pri kateri je bilo pohoštvo k sreči zavarovano, cenila je škodo nemudoma ter mi precejšnjo zavarovalno svoto takoj, ne da bila kaj odtrgala, po glavnem zastopstvu v Ljubljani izplačala, za kar se isti tem potom toplo zahvaljujem.

Hudeje pri Trebnjem 20. maja 1889.

Jože Turk.

Janez Bukovec, župan in posestnik,
Fran Neubauer, posestnik,
priče.

[94]

Mlin naprodaj ali v najem!

Tik Novega mesta na Krki je naprodaj ali se dá v najem dobro ohranjen mlin s petimi tečajji, kateri ima vedno dovolj vode in tudi dosti opravila. Natančneje pové opravništvo „Dol. Novic“. [87—2]

Češminovo skorjo,

sladke (šentjanžove) koreninice in razne druge rastline kupuje po najboljši ceni [75—3]

Jože Strzelba v Ljubljani

Tudi prevzema blago iz prijaznosti gospa Marija Rohrmann v Novem mestu.

Gostilna v Krškivasi,

poleg c. kr. ceste, se da iz proste roke na manj ali več let v najem. Hiša obstoji z dveh sob, lepe kuhinje, shrambe, kleti, vrta, hleva, dvorišča in vodnjaka. Natančneji pogoji se poizvedo ustmeno ali pismeno pri

Mariji Piltauer, Krškavas.

[76—3]

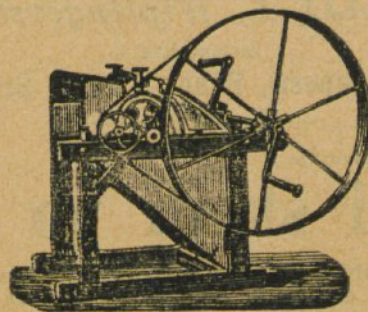
(Munkendorf, Dolenjsko.)

[46—7]

Vsi stroji za kmetijstvo i vinorejo!

Stiskalnice in mlini za olive.
Vinske in sadne stiskalnice,
Grozdni mlini in mlini za sadje,

vse najnovejše
sestave v razni
velikosti.

Mlatilnice, snažilnice in vitlje ali vlečki, robkalnice za koruzo, sejalnice, plugi itd.

Sušilnice za sadje in zelenjavo.

Rezilnice za krmo v veliki izbiri in izvrstni izpeljavi ponuja

po najnižjih tovarniških cenah

Ig. Heller, Dunaj, Praterstrasse 78.

Zapisniki in razjasnila na zahtevanje brezplačno in franko.

Prodajalci dobé ugodne pogoje.
Zmožni zastopniki se iščejo in dobre plačajo.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani založila je knjižico:

Duhovna lekarna

za vse, ki hočejo večno živeti.

Podučna knjižica,

katero je izdal dr. E. M. Müller, škof Linški. Poslovenil Fr. Zbašnik, župnik. V Ljubljani 1889. — Cena mehko vezani knjižici je 20 kr.

Vsebina: Predgovor. — Vvod. Kako je umeti naslov te knjižice? Zdravnik in bolnik. Iz česa je duhovna lekarna. — Prvi del. Branila proti dušnim boleznim: Ogibaj se okuženja. Boj se ognja. Čuvaj hišna vrata. Ogibaj se prepaha. Nebeška lestvica. Zdravje bolnikov. Studenec življenja in zdravja. — Drugi del. Zdravila za dušne bolezni: Zdravilo zoper duhovno jetiko ali sušico. Zoper prostovoljno omahovanje. Zoper mraz boječnosti pred ljudmi. Kako je sv. Ignacij Frančiška Ksav. rešil posvetnega duha. Zdravilo za mrzlico lakomnosti. Kako je sv. Filip Nerij mladeniča ozdravil omtice častilakomnosti. Zoper popade besnosti. Zoper kostno gnjilobo — nevoščljivosti. Mazilo za oči. Strup in pomoček zoper strup. Za take, ki imajo duhovno vodenico. Za mrtvoudne. Za srčnobolne. Domača zdravila zoper strah pred smrtjo. Univerzalno ali obéno zdravilo. — Sklep. Krščanska vodila za življenje. Obljube našega božjega Odrešenika častilcem njegovega presvetega Sreča. Koreniti izkaz zdravilnih nasledkov duhovne lekarné. Zgledi lepe smrti. [81—3]

Zavarovanje proti škodi po toči

sprejema glavni zastop za *Kranjsko v Ljubljani ogersko-francoske zavarovalne banke Franco-Hongroise* po najnižjih cenah in najugodnejših pogojih, namreč, da se pri poglavitnih pridelkih polovico in pri drugih tretjino zavarovalnine že naprej odpusti in le pri slučajnem odškodvanji vračuni.

Vsakoršne škode preračunijo se jako vestno, ter se takoj izplačujejo.

Zavarovalnina plačuje se na željo lahko tudi po žetvi.

Marijivi potovalni zastopniki se radovoljno sprejemajo.

Najuljudneje se priporoča

Josip Pavlin

glavni zastopnik

[86—2]

v Ljubljani št. I Marijin trg nasproti Frančiškanske cerkve.

V najem se odda s I. junijem 1889 v Žužemberškem trgu h. št. 33 na prijetnem prostoru ležeča

prodajalnica

z magacinom (skladiščem), stanovanjem dveh sob; sploh z vsem kar k njej spada.

Natančneje se poizve pri gospej Ani Baskvar v Žužemberku. [82—2]

„AZIENDA“

avstrijsko-francosko društvo
za zavarovanje proti elementarnim nezgodam in
nesrečnim slučajem
na Dunaji.

Plačani delniški kapital in drugo poroštveno premoženje družbe znaša čez

= dva milijona goldinarjev av. velj. =

Pisarna vodstva nahaja se:

na *DUNAJI, I., Wiplingerstrasse 43.*

Zastopništva so:

na Dunaji, v Budapešti, Pragi, Lvovu, Gradci, Innsbrucku.

„AZIENDA“ zavaruje

proti škodi po toči

po najugodnejših pogojih in za trdne premije, ne da bi se trebalo pozneje doplačevati. Premije se odmerjujejo kolikor mogoče ceno in plača za premije kreditira se, ako se želi. Škode se kulantno likvidirajo in točno izplačujejo.

Zastopniki za one kraje, kjer društvo še ni zastopano, vsprejema in pojasnila o zavarovanji daje

glavni zastop v Ljubljani g. J. PROSENC-a Šelenburgove
ulice št. 3.

[84—2]

Josip Pavlin

v *LJUBLJANI,*

Marijin trg št. I,

glavni agent za potovanje,
priporoča najbolje vozne karte za

[85—2]

potovanje v

A M E R I K A

